

לימודי ארץ ישראל

012281, קיץ תש"ף

שים לב!

השאלות במבחן חוברו מן החומר המפורט להלן.

ירושלים מן התקופה הצלבנית עד ימינו

התקופה הצלבנית (נושא גישור)

- כיבוש העיר בידי הצלבנים

התקופה הממלוכית (נושא גישור)

- הגורמים לבנייה הממלוכית הנרחבת בירושלים
- מאפייני האדריכלות הממלוכית

המאה ה־19 (נושא ליבה)

א. תהליכים גאופוליטיים במאה ה־19 והשפעתם על ארץ־ישראל:

- הגורמים למעורבות המעצמות.
- תהליך מעורבות המעצמות.
- הביטויים של "דריסת הרגל" של המעצמות.
- אופי הפעילות של המעצמות העיקריות: בריטניה, צרפת, גרמניה.
- המניעים ודרכי הפעילות של המיסיון.

ב. ירושלים משנה את פניה:

- התמורות בירושלים במהלך המאה ה־19.
- הגורמים לתמורות בירושלים.

ג. יהודים בירושלים:

- התהליכים הדמוגרפיים שחלו בקרב האוכלוסייה היהודית בעיר.
- מעמד הקהילה היהודית והעדויות העיקריות בה.

ד. "הרחיבי מקום אוהלך":

- היציאה מן החומות והגורמים לה.
- בניית המעצמות בירושלים — בין החומות ומחוץ להן.
- הבנייה היהודית — בין החומות ומחוץ להן.
- הבנייה המוסלמית והנוצרית.
- הדומה והשונה בתהליך היציאה מן החומות של היהודים, הנוצרים והמוסלמים.

ה. תהליכים ביישוב היהודי:

- תהליכי מודרניזציה
- הגורמים לתהליכים
- בסיס הקיום

תקופת המנדט (נושא ב"הלימה")**א. ירושלים בראי הציונות:**

- הגישות השונות בציונות בשאלת ירושלים ותוכנית החלוקה.
- הצעת ההסתדרות הציונית בשאלת ירושלים בעקבות ועדת פיל.

ב. שינויים ותמורות בירושלים המנדטורית:

- פעולות לחיזוק מעמדה של ירושלים העברית.
- הגידול באוכלוסיית העיר.
- החותם הבריטי בבנייה בעיר.
- הבנייה העברית.
- הבנייה הערבית.

ג. המאבק בבריטים בשלהי תקופת המנדט:

- הפעולות של המחתרות בירושלים.

מלחמת העצמאות (נושא ליבה)**א. ירושלים – עיר במלחמה ובמצור:**

- הניסיונות החוזרים ונשנים לפריצת הדרך אל העיר.
- הכוחות הלוחמים בתוך העיר.
- פעולות האיבה והטרור בעיר.
- מהלכי הקרבות בתוך העיר.
- האירועים באתרי הקרבות על בסיס אתרי השטח.
- התמודדותם של תושבי ירושלים עם תנאי המצור ועם מצב הלחימה בעיר.

ב. הצעות לפתרונות שונים לשאלת ירושלים:

- עמדות הצדדים השונים כלפי שאלת ירושלים.

העיר המחולקת (נושא גישור)

- המאבק על קביעת ירושלים לבירה של מדינת ישראל בשנותיה הראשונות של המדינה, וכנגד מגמת הבינאום של ירושלים (לאחר הקמת המדינה).

מלחמת ששת הימים (נושא ליבה)**א. מלחמת ששת הימים:**

- מהלכי הקרבות בירושלים והגורמים המשפיעים עליהם.
- מהלכי הקרב על גבעת התחמושת.

אתרי שטח**המאה ה־19**

- נוטרדאם (תצפית מבחוץ)
- הרובע היהודי: בית כנסת החורבה

תקופת המנדט

- מלון המלך דוד
- ימק"א

מלחמת העצמאות

- מנזר סן סימון
- הקסטל

מלחמת ששת הימים

- גבעת התחמושת